

รายงาน

การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา WESR Weekly Epidemiological Surveillance Report

ประจำสัปดาห์

สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

ISSN 0859-547X http://epid.moph.go.th/weekly/w_2551/menu_wesr51.html

ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๔๓ : ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ Volume 39 Number 43 : October 31, 2008

สัปดาห์ที่	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐	๒๑	๒๒	๒๓	๒๔	๒๕	๒๖
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	๖๐	๕๘	๖๗	๖๘	๖๖	๖๗	๗๐	๖๗	๗๒	๖๖	๖๗	๖๘	๖๖	๖๕	๖๑	๗๐	๖๘	๖๘	๖๙	๗๑	๗๒	๖๗	๖๙	๖๖	๖๘	๖๙
สัปดาห์ที่	๒๗	๒๘	๒๙	๓๐	๓๑	๓๒	๓๓	๓๔	๓๕	๓๖	๓๗	๓๘	๓๙	๔๐	๔๑	๔๒	๔๓	๔๔	๔๕	๔๖	๔๗	๔๘	๔๙	๕๐	๕๑	๕๒
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	๗๑	๖๖	๖๙	๖๖	๗๐	๖๔	๖๖	๖๕	๗๐	๗๐	๖๖	๖๙	๖๔	๖๕	๖๓	๖๙	๖๘									

สัปดาห์ที่ ๔๓ ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

จังหวัดส่งข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา ๖๘ จังหวัด ร้อยละ ๘๕.๔๓

การเปรียบเทียบผลการตรวจสุขภาพประจำปี พ.ศ. 2550 ของกลุ่มข้าราชการและสถานประกอบการ จังหวัดระยอง บทความวิจัย (Result of Physical Examination among Different Occupations in Rayong, 2007)

สุนทร เจริญภูมิการกิจ ศิริสนิทพย์ ชาญชัยวิทย์
กลุ่มงานอาชีวเวชกรรม โรงพยาบาลระยอง

✉ sunthornr@hotmail.com

บทนำ

การตรวจสุขภาพประจำปีเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญและเป็นอย่างยิ่งในการเฝ้าระวังและดูแลสุขภาพ เพราะสามารถบอกความผิดปกติในระยะแรก นำไปสู่การตรวจวินิจฉัยเพิ่มเติมหรือป้องกันและลดความพิการที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้นการตรวจสุขภาพประจำปีจึงถูกกำหนดในกฎหมาย¹ ให้นายจ้างต้องจัดให้พนักงานได้ตรวจสุขภาพ สำหรับข้าราชการแม้ไม่มีกฎหมายบังคับแต่มีการส่งเสริมให้ตรวจสุขภาพโดยสามารถเบิกค่าใช้จ่ายได้ตามรายการที่กำหนด กลุ่มงานอาชีวอนามัย โรงพยาบาลระยองเริ่มให้บริการตรวจสุขภาพตั้งแต่ พ.ศ. 2536 โดยตรวจกลุ่มที่เป็นเป้าหมายของการดำเนินงานอาชีวอนามัยก่อน ต่อมาโรงพยาบาลมีนโยบายในการดำเนินงานเชิงรุกทำให้มีผู้รับบริการมากขึ้น โดยเพิ่มจาก 565 ราย ในปี พ.ศ. 2541 เป็น 5,120 ราย ในปี พ.ศ. 2549 ในปี พ.ศ. 2550 ได้ขยายการตรวจสุขภาพในกลุ่มข้าราชการและได้นำระบบการจัดเก็บข้อมูลพร้อมรายงานผลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ ทำให้สามารถเก็บข้อมูลได้ถูกต้อง ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น กิจกรรมที่ควรทำหลังตรวจสุขภาพนอกจากการตรวจวินิจฉัยเพิ่มเติมและรักษาระยะแรกแล้ว คือ การส่งเสริมสุขภาพ ดังนั้นจึงได้นำข้อมูลผลการตรวจสุขภาพในปี 2550 มาวิเคราะห์หาภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนสร้างเสริมสุขภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ค้นหาภาวะเสี่ยงจากผลการตรวจสุขภาพเพื่อใช้ในการวางแผนกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

สารบัญ

◆ การเปรียบเทียบผลการตรวจสุขภาพประจำปี พ.ศ. 2550 กลุ่มข้าราชการและสถานประกอบการ จังหวัดระยอง	757
◆ ข้อเสนอแนะการเก็บตัวอย่าง : โรคไขข้ออักเสบชนิดรูมาติก	761
◆ สรุปการตรวจข่าวของโรคในรอบสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 43 ระหว่างวันที่ 19 - 25 ตุลาคม 2551	763
◆ สรุปสถานการณ์เฝ้าระวังไข้หวัดนกประจำสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 43 ระหว่างวันที่ 19 - 25 ตุลาคม 2551	764
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 43 ระหว่างวันที่ 19 - 25 ตุลาคม 2551	763

วิธีการศึกษา

1.รวบรวมข้อมูลผลการให้บริการตรวจสุขภาพของงานตรวจสุขภาพ กลุ่มงานอาชีวเวชกรรม โรงพยาบาลระยอง พ.ศ.2550

2.วิเคราะห์ดัชนีมวลกาย (Body Mass Index: BMI) โลหิตจาง ระดับน้ำตาล ไขมัน กรดยูริก โดยใช้สถิติ จำนวน ร้อยละ Odds Ratio ค่า 95% Confidence interval (95%CI)

3.นิยามกลุ่มอาชีพและความผิดปกติ

3.1 สถานประกอบการหมายถึงสถานที่ทำงานที่ไม่ใช่ของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

3.2 ข้าราชการ (ขรก) หมายถึงผู้ทำงานสถานบริการของรัฐ ได้แก่ ครู ตำรวจ สาธารณสุข และอื่นๆ

3.3 ดัชนีมวลกาย (BMI)² สูงหมายถึง ค่า BMI $\geq 23 \text{ kg/m}^2$

3.4 โลหิตจาง¹ หมายถึง ค่า Hemoglobin (Hb) เพศชาย < 13 g/dl หรือหญิง < 12 g/dl

3.5 น้ำตาลในเลือดสูงหมายถึง ค่า Fasting Blood Sugar (FBS) > 110 mg%

3.6 ไขมันในเลือดสูงหมายถึง ค่า Cholesterol > 200 mg% หรือ Triglyceride $\geq 200 \text{ mg}\%$

3.7 กรดยูริกในเลือดสูงหมายถึง ค่ากรดยูริก > 7.7 mg%

ผลการศึกษา

อายุเฉลี่ยตามรายการตรวจของสถานประกอบการ 34.07-35.09 ปี ซึ่งน้อยกว่าของข้าราชการที่อยู่ในช่วง 37.78-45.76 ปี กลุ่มข้าราชการครูอายุเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ข้าราชการอื่นๆ สาธารณสุข ตำรวจ พบเพศชายมากกว่าหญิง ในกลุ่มสถานประกอบการ ตำรวจ ข้าราชการอื่นๆ เพศหญิงมากกว่าชายในกลุ่มสาธารณสุขและครู (ตารางที่ 1)

กลุ่มอายุ 35 ปีขึ้นไปพบน้ำตาลสูงร้อยละ 9.23 ดัชนีมวลกายสูงร้อยละ 58.85 ไขมันสูงร้อยละ 63.97 โลหิตจางร้อยละ

11.36 ซึ่งมากกว่ากลุ่มอายุน้อยกว่า 35 ปี (พบร้อยละ 3.72, 40.86, 50.46, 9.44 ตามลำดับ) กรดยูริกสูงพบในกลุ่มอายุน้อยกว่า 35 ปี ร้อยละ 10.31 ซึ่งมากกว่ากลุ่มอายุ 35 ปีขึ้นไปเล็กน้อย (ร้อยละ 9.53) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเฉพาะน้ำตาลสูง ดัชนีมวลกายสูง ไขมันสูง โลหิตจาง [(OR(95%CI)=2.63 (1.89-3.67), 2.07(1.84-2.33), 1.74(1.48-2.05), 1.23(1.02-1.47) ตามลำดับ] (ตารางที่ 2)

เพศชายพบกรดยูริกสูงร้อยละ 19.24 น้ำตาลสูงร้อยละ 11.23 ดัชนีมวลกายสูงร้อยละ 59.04 ไขมันสูงร้อยละ 65.29 โดยพบมากกว่าหญิง (ร้อยละ 0.56, 3.69, 37.91 และ 54.93 ตามลำดับ) ส่วนโลหิตจางพบในหญิงร้อยละ 19.53 ซึ่งมากกว่าชายที่พบร้อยละ 4.07 [OR(95%CI)=0.17(0.14-0.22)] และพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทุกรายการตรวจ (ตารางที่ 3)

การเปรียบเทียบตามกลุ่มพบว่าดัชนีมวลกายสูงในกลุ่มตำรวจ ข้าราชการอื่นๆ สถานประกอบการ ครู สาธารณสุข ร้อยละ 66.16, 52.98, 49.69, 48.10 และ 42.37 ตามลำดับ ภาวะโลหิตจางพบในกลุ่มสาธารณสุขมากที่สุด ร้อยละ 16.95 รองลงมา ได้แก่ ครู ข้าราชการอื่นๆ สถานประกอบการและตำรวจ ร้อยละ 14.93, 11.95, 6.79 และ 6.12 ตามลำดับ กลุ่มตำรวจพบน้ำตาลในเลือดสูงมากที่สุดร้อยละ 9.18 รองลงมา ได้แก่ สถานประกอบการ ครู ข้าราชการอื่นๆ และสาธารณสุข ร้อยละ 9.55, 9.00, 8.17 และ 3.97 ตามลำดับ ไขมันในเลือดสูงพบมากที่สุดในการตำรวจ ร้อยละ 74.09 รองลงมา ได้แก่ ข้าราชการอื่นๆ ครู สถานประกอบการและสาธารณสุข ร้อยละ 68.26, 66.12, 54.75 และ 54.06 ตามลำดับ กรดยูริกสูงพบมากที่สุดในการตำรวจ ร้อยละ 24.29 รองลงมา ได้แก่ ข้าราชการอื่นๆ สถานประกอบการ ครู และสาธารณสุข ร้อยละ 11.01, 10.93, 6.06 และ 2.51 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 1 อายุเฉลี่ยและจำนวนผู้รับบริการตรวจสุขภาพประจำปี พ.ศ. 2550 จำแนกตามรายการตรวจและกลุ่มที่ตรวจ

รายการตรวจ	สถานประกอบการ			ขรก.สาธารณสุข			ขรก.ตำรวจ			ขรก.ครู			ขรก.อื่นๆ		
	อายุ (ปี)	จำนวน(คน)		อายุ (ปี)	จำนวน(คน)		อายุ (ปี)	จำนวน(คน)		อายุ (ปี)	จำนวน(คน)		อายุ (ปี)	จำนวน(คน)	
		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง
BMI	34.07	1930	628	38.17	84	270	41.50	564	24	45.39	123	299	41.61	501	490
CBC	34.06	1684	481	38.10	209	924	41.50	564	24	45.39	123	299	41.87	514	490
FBS	35.09	594	212	38.10	209	924	41.50	564	24	45.39	123	299	41.87	514	490
Lipid ¹	34.74	1091	310	44.06	126	551	43.45	479	15	48.31	108	255	45.76	443	329
Uric	34.67	315	106	44.06	126	551	43.45	479	15	48.31	108	255	45.76	443	329

¹Lipid=Cholesterol/Triglyceride

ตารางที่ 2 ความผิดปกติของการตรวจจำแนกตามกลุ่มอายุน้อยกว่า 35 ปีและ 35 ปีขึ้นไป

ความผิดปกติ	<35 ปี			≥35 ปี			OR (95%CI)
	ผิดปกติ(คน)	ปกติ(คน)	%ผิดปกติ	ผิดปกติ(คน)	ปกติ(คน)	%ผิดปกติ	
น้ำตาลสูง	47	1217	3.72	248	2439	9.23	2.63(1.89-3.67)
ดัชนีมวลกายสูง	802	1161	40.86	1736	1214	58.85	2.07(1.84-2.33)
ไขมันสูง	380	373	50.46	1889	1064	63.97	1.74(1.48-2.05)
โลหิตจาง	229	2196	9.44	328	2560	11.36	1.23(1.02-1.47)
กรดยูริกสูง	27	235	10.31	232	2202	9.53	0.92(0.59-1.43)

ตารางที่ 3 ความผิดปกติของการตรวจจำแนกตามเพศ

ความผิดปกติ	หญิง			ชาย			OR (95%CI)
	ผิดปกติ(คน)	ปกติ(คน)	%ผิดปกติ	ผิดปกติ(คน)	ปกติ(คน)	%ผิดปกติ	
กรดยูริกสูง	7	1249	0.56	283	1188	19.24	42.50(19.37-98.41)
น้ำตาลสูง	72	1877	3.69	225	1779	11.23	3.30(2.49-4.37)
ดัชนีมวลกายสูง	651	1066	37.91	1887	1309	59.04	2.36(2.09-2.67)
ไขมันสูง	802	658	54.93	1467	780	65.29	1.54(1.35-1.77)
โลหิตจาง	432	1780	19.53	126	2968	4.07	0.17(0.14-0.22)

ตารางที่ 4 ผลการตรวจเปรียบเทียบตามกลุ่ม

ความผิดปกติ	ผิดปกติ(คน)	ปกติ(คน)	% ผิดปกติ	OR(95%CI)	
ดัชนีมวลกายสูง	สาธารณสุข	150	204	42.37	1
	ครู	203	219	48.10	1.26(0.94-1.69)
	สถานประกอบการ	1271	1287	49.69	1.34(1.07-1.69)
	ขรก.อื่นๆ	525	466	52.98	1.53(1.19-1.97)
	ตำรวจ	389	199	66.16	2.66(2.01-3.52)
โลหิตจาง	ขรก.ตำรวจ	36	552	6.12	1
	สถานประกอบการ	147	2018	6.79	1.12(0.76-1.66)
	ขรก.อื่นๆ	120	884	11.95	2.08(1.39-3.13)
	ขรก.ครู	63	359	14.93	2.69(1.71-4.23)
	ขรก.สาธารณสุข	192	941	16.95	3.13(2.13-4.62)
น้ำตาลในเลือดสูง	ขรก.สาธารณสุข	45	1088	3.97	1
	ขรก.อื่นๆ	82	922	8.17	2.15(1.46-3.18)
	ขรก.ครู	38	384	9.00	2.39(1.49-3.83)
	ขรก.ตำรวจ	54	534	9.18	2.44(1.59-3.75)
	สถานประกอบการ	77	729	9.55	2.55(1.72-3.80)
ไขมันในเลือดสูง	ขรก.สาธารณสุข	366	311	54.06	1
	สถานประกอบการ	767	634	54.75	1.03(0.85-1.24)
	ขรก.ครู	240	123	66.12	1.66(1.26-2.18)
	ขรก.อื่นๆ	527	245	68.26	1.83(1.47-2.28)
	ขรก.ตำรวจ	366	128	74.09	2.43(1.87-3.15)
กรดยูริกสูง	ขรก.สาธารณสุข	17	660	2.51	1
	ขรก.ครู	22	341	6.06	2.50(1.26-5.01)
	สถานประกอบการ	46	375	10.93	4.76(2.61-8.78)
	ขรก.อื่นๆ	85	687	11.01	4.80(2.75-8.48)
	ขรก.ตำรวจ	120	374	24.29	12.46(7.20-21.81)

อภิปรายผล

ศึกษาผลการตรวจสุขภาพประจำปีที่ให้บริการโดยกลุ่มงานอาชีวเวชกรรม โรงพยาบาลระยองในปี พ.ศ. 2550 อาจมีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ดังนี้ 1) ตรวจสอบกลุ่มข้าราชการได้ร้อยละ 29.35 และกลุ่มสถานประกอบการร้อยละ 3 ของทั้งจังหวัดอาจทำให้ไม่สามารถเป็นตัวแทนในการประเมินรายกลุ่มอย่างแท้จริง 2) รายการตรวจของข้าราชการแบ่งตามกลุ่มอายุยกเว้นระดับน้ำตาลในเลือดตรวจทุกรายตาม โครงการคัดกรองของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ส่วนสถานประกอบการขึ้นกับปัจจัยเสี่ยงและผู้รับผิดชอบของสถานประกอบการโดยบางแห่งตรวจทุกรายการ บางแห่งมีรายการตรวจเพียง 1-2 รายการ

ผลการศึกษาพบความผิดปกติเกี่ยวกับภาวะโภชนาการสูงที่สุดในกลุ่มตำรวจ เช่น ดัชนีมวลกายสูงร้อยละ 66.16 (OR=2.66, 95%CI=2.01-3.52) ไขมันในเลือดสูง ร้อยละ 74.09 (OR=2.43, 95%CI = 1.87-3.15) กรดยูริกสูง ร้อยละ 24.29 (OR=12.46, 95%CI=7.20-21.81) ซึ่งอาจมีสาเหตุหลายประการ เช่น การอยู่เวรบ่อยอาจทำให้รับประทานอาหารไม่เป็นเวลา และส่วนหนึ่งทำงานด้านธุรการอาจขาดการออกกำลังกายด้วย อย่างไรก็ตามไม่ได้มีความเสี่ยงสูงเฉพาะกลุ่มตำรวจเพราะในกลุ่มอื่นๆก็พบในอัตราที่สูงเช่นเดียวกัน

ผลการตรวจน้ำตาลในเลือดสูงพบในสถานประกอบการร้อยละ 9.55 (OR=2.55, 95%CI=1.72-3.80) ตำรวจร้อยละ 9.18 (OR=2.44, 95%CI=1.59-3.75) เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเนื่องจากสถานประกอบการอายุเฉลี่ยน้อยกว่าตำรวจ แต่กลับพบความผิดปกติของระดับน้ำตาลในเลือดมากที่สุด ซึ่งอาจต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงสาเหตุ เช่น พฤติกรรมการบริโภคและออกกำลังกาย

ภาวะโลหิตจางพบมากที่สุดใน ข้าราชการสาธารณสุข ร้อยละ 16.95 (OR=3.13, 95%CI=2.13-4.62) รองลงมาได้แก่

ครู ร้อยละ 14.93 ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มดังกล่าวมีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่า ซึ่งเพศหญิงมีความเสี่ยงสูงในการเกิดภาวะโลหิตจางอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องค้นหาสาเหตุที่แท้จริง เช่น จากการขาดธาตุเหล็ก หรือ โรคธาลัสซีเมีย เพื่อให้คำแนะนำอย่างถูกต้องต่อไป เบาหวานไขมันในเลือดสูง กรดยูริกสูง พบมากในเพศชาย อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป พบทุกกลุ่มอาชีพ แต่พบในข้าราชการตำรวจมากที่สุด รองลงมาได้แก่กลุ่มข้าราชการอื่นๆ

2.กลุ่มสถานประกอบการมีน้ำตาลในเลือดสูงมากที่สุด แม้อายุเฉลี่ยจะน้อยกว่า ซึ่งต้องศึกษาสาเหตุว่าเกิดจากอะไรเพื่อการป้องกันได้อย่างถูกต้องต่อไป

3.ปัญหาเรื่องภาวะโลหิตจางพบมากในกลุ่มผู้หญิง กลุ่มข้าราชการสาธารณสุข ข้าราชการครู

กิจกรรมที่ดำเนินการหลังตรวจสุขภาพ

หลังการตรวจสุขภาพได้จัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพตามกลุ่มเสี่ยง เช่น กลุ่มน้ำหนักเกิน กลุ่มภาวะไขมันในเลือดสูง และกลุ่มที่มีปัจจัยเสี่ยงในการทำงาน เช่น สารเคมี เสี่ยงดัง เป็นต้น โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปลายปีงบประมาณ 2550 มีเป้าหมายร้อยละ 50 ของโรงงานที่รับบริการตรวจสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

การตรวจสุขภาพประจำปีสามารถประยุกต์เป็นการเฝ้าระวังภาวะสุขภาพสำหรับกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เพื่อให้ทราบความเสี่ยง ความผิดปกติหรือแนวโน้มของความผิดปกติควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับจังหวัดและประเทศ และนำมาวิเคราะห์ปัญหาและแนวโน้มของปัญหาสุขภาพในระดับต่างๆ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ พญ.วรรณมา ชาญเชาว์วรกุล สำนักระบาดวิทยา ที่กรุณาให้คำแนะนำในการจัดทำรายงาน

เอกสารอ้างอิง

1. กฎกระทรวงเรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสุขภาพของลูกจ้างและส่งผลการตรวจแก่พนักงานตรวจแรงงาน, กระทรวงแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๗
2. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, มาตรฐาน น้ำหนัก ส่วนสูง ; 2543 องค์การทหารผ่านศึก
3. จันทรา ศรีสวัสดิ์. Approach to Anemia. ใน วิชัย ประยูรวิวัฒน์และคณะ บรรณาธิการ ตำราโลหิตวิทยา ; 2547 ; 5-16.
4. World Health Organization. Nutritional Anemias: Report of a WHO scientific group. Geneva, Switzerland: World Health Organization; 1968